

В ЦСПР обговорили гуманітарні аспекти розвитку Боярки

I.

19 лютого 2015 року в Києво-Святошинському центрі соціально-психологічної реабілітації населення відбувся круглий стіл «Сучасне обличчя Боярки. Гуманітарний аспект». З привітальним словом виступила директор Центру Ангеліна Лахтадир, котра наголосила на важливості саме цього напрямку діяльності громадських активістів в існуючих суспільно-політичних умовах. Вела круглий стіл Марія Кириленко, керівник інформаційно-аналітичної служби Центру. Марія Іванівна наголосила, що цей круглий стіл був певною мірою «експериментальним», оскільки вперше захід загальноміського рівня було проведено у відкритому режимі із запрошенням лише через соціальну мережу «Фейсбук». Перший досвід виявився вдалим! За круглим столом зібралися представники влади, духовенства, культурних закладів міста, місцевих ЗМІ, громадські активісти та просто небайдужі боярчани, котрі не хочуть залишатися осторонь від формування іміджу рідного міста.

Із доповіддю «Заклади культури м.Боярка та перспективи розвитку галузі» виступив заступник міського голови Боярки Валерій Дубовецький, змалювавши значні досягнення профільних установ. Директор Боярського будинку культури Тетяна Іванова висловила вдячність Боярській міській раді за підтримку і розуміння господарських проблем.

Про Боярку буде відзнято новий фільм.

Із презентацією концепції документального фільму про Боярку виступив керівник студії "Драйвер" Микола Шошанні. Вже сформовано орієнтовні тематичні блоки майбутнього фільму. Це «Боярка історична» (походження назви; археологічні пам'ятки). «Боярка творча» (видатні культурні діячі минувшини і сьогодення). «Боярка релігійна» (огляд храмів та молитовних будинків). «Боярка міфологічна» (місцеві легенди та міфи). «Боярка дитяча» (огляд закладів, що так чи інакше опікуються дітьми). «Боярка майбутнього» (погляд на розвиток Боярки громадських діячів та пересічних громадян). В найближчій перспективі робоча група чекає на допомогу боярчан у визначенні маршруту для знімальної групи (пам'ятні місця, будинки, де проживали видатні особистості, історичні пам'ятки

та пам'ятки архітектури, храми, затишні куточки природи тощо), пошуку легенд, пов'язаних із розвитком міста та яскравих харизматичних постатей.

Спілкування на круглому столі було жвавим і конструктивним. Зокрема, Валентина Коржова підняла питання допомоги стареньким. Учасники обговорення гаряче підтримали необхідність привернути загальну увагу до цієї болючої і непростой проблеми. Вирішили присвятити цій темі окремий захід із залученням активістів, волонтерів, представників релігійних громад, але насамперед тих, хто має займатися цими питаннями за своїми посадовими обов'язками.

II.

Процес системної декомунізації Боярки розпочато

«Якщо людина живе в оточенні тоталітарної пропаганди і не помічає її, значить пропаганда досягнула своєї мети» (Вацлав Гавел).

Одним із пунктів порядку денного круглого столу «Сучасне обличчя Боярки. Гуманітарний аспект» (19.02.15) стало питання забезпечення системного перейменування вулиць та інших об'єктів у контексті державної політики України (ініціатор розгляду питання – ГО «Центр розвитку громад», координатор обговорення – Марія Кириленко).

Ми дійсно звикли до топонімів рідного міста, багато хто вже й не замислюється – а за які заслуги певна особистість увіковічена в назві площі, вулиці, провулку... Рішенням Боярської міської ради вже отримали нові назви колишні площа та вулиця Леніна. Тож у Боярці тепер є Михайлівська площа та вулиця Петра Сагайдачного. Але це лише перші кроки на шляху декомунізації та «десовєтізації» Боярки.

Над проблемою перейменування ще з літа 2014 року працювали члени клубу «Активіст», що діє при Центрі реабілітації (М.Кириленко, А.Фломбойм, Ю.Апостолова, О.Старкова, С.Сенчук,

С.Камінська, В.Яровий, А.Лахтадир, О.Ковчан, О.Степаненко, М.Мазуркевич, А.Гужва та інші). В ході непростих дискусій було розроблено загальні рекомендації щодо перейменування, найменування нових чи відновлення історичних назв в місті Боярка.

Активісти зробили свою частину роботи. Віднині вони делегують цю справу офіційній топонімічній комісії, що наразі знаходиться на стадії формування. Під час круглого столу були названі перші претенденти. Це заступник міського голови Боярки Валерій Дубовецький; головний спеціаліст з питань архітектури Андрій Романюк; директор Боярського краєзнавчого музею Любов Кравченко; історик Микола Кучеренко; донька поета-дисидента І.Коваленка Марія Кириленко. Наразі персональний склад комісії залишається відкритим і чекає на пропозиції боярчан.

На законодавчому рівні перейменування вулиць та інших об'єктів регламентовано в частині «...Демонтажу пам'ятників і пам'ятних знаків, присвячених особам, які причетні до організації та здійснення голодоморів і політичних репресій в Україні, а також щодо перейменування в установленому порядку населених пунктів, вулиць, площ, провулків, проспектів, парків, скверів у населених пунктах України, назви яких пов'язані з іменами таких осіб» (Указ Президента України № 432/2009 від 12.06.09). Тож завдання і громади, і місцевої влади починати жити, суворо дотримуючись Законів України. Це тим більш актуально, що наразі готується законопроект "Про заборону пропаганди комуністичної ідеології", котрий передбачатиме відповідальність за культивування радянської символіки аж до кримінальної відповідальності.

В існуючих соціально-політичних умовах Боярка не може залишатись комуністичним проросійським заповідником – за своїм іміджем. І не можна недооцінювати важливість цього питання.

Ось лише декілька висловлювань посадових осіб, котрі курують це питання на державному рівні:

Віце-прем'єр В'ячеслав Кириленко: «Ми прямо написали в Коаліційній угоді – культивувати національну пам'ять українців, вести суспільний діалог, щоб українці ніколи не повернулися до рецидивів тоталітарного минулого. Ми написали окремим рядком: завершити декомунізацію всіх сфер суспільного життя».

Микола Томенко, ініціатор внесення пункту про декомунізацію до Коаліційної угоди: «Настав час ухвалення відповідної державної програми декомунізації та залучення до її реалізації органів місцевого самоврядування, Інституту національної пам'яті та фахівців в питанні історії і краєзнавства до очищення України від символів тоталітаризму, відновлення історичних назв зокрема та історичної спадщини загалом».

Володимир В'ятрович, директор українського Інституту національної пам'яті: «Зараз питання декомунізації є питанням не лише гуманітарної політики, а й безпеки України. За останній час ми добре побачили, що саме на ці залишки «совєтського» перш за все орієнтується Путін, розгортаючи свою агресію».

Рішення, в якій мірі ту чи іншу історичну постать можна пов'язати із злочинами тоталітаризму, потребує доказової бази. Тому прийнято рішення звернутися до Інституту національної пам'яті з офіційним запитом на проведення історико-культурологічної експертизи назв боярських вулиць, площ, провулків тощо.

Що ж стосується топонімів, що не пов'язані з комуністичною ідеологією чи найбільш одіозними особистостями часів тоталітаризму, то це вже на розсуд громади. Попереднє опитування засвідчило, що існують розбіжності в громадській думці щодо назв вулиць на честь діячів культури країни-агресора, назв російських міст тощо. Є і чисто технічна потреба в перейменуванні деяких вулиць і провулків: дублювання назв, не відповідність нормам української мови тощо. Над усіма цими питаннями працюватиме комісія. Процедура перейменування

суворо регламентована, передбачені громадські слухання щодо кожного перейменування. Це процес не надто швидкий, але й зволікати вже не можна.

III.

За якими принципами обиратимуться нові назви об'єктів у місті Боярка?

Робочою групою (клуб «Активіст») з перейменування рекомендовано до перейменування вулиці:

- що носять імена одіозних особистостей, котрі заплямували себе злочинами проти українського народу та людяності;
- котрі асоціюються з тоталітарним режимом;
- не відповідають нормам української мови;
- дублюють назви інших об'єктів, розташованих у місті.

При присвоєнні нових чи відновленні історичних назв рекомендовано обирати:

- аполітичні, позачасові та позитивні назви – такі, що консолідують громаду, зокрема ту, котра проживає на конкретній вулиці;
- історично пов'язані з Бояркою, зокрема – імена видатних особистостей, пов'язаних із Бояркою походженням, проживанням, роботою, діяльністю;
- не занадто довгі, милозвучні, легкі для вимови;
- такі, що відтворюють національні та місцеві традиції;
- співвідносні з реаліями: об'єкт, що отримує назву, має відповідати масштабу особистості чи історичної події, яка пропонується для назви;
- такі, що враховують топографію і прив'язку до місцевості та допомагають орієнтуватися в місті;
- унікальні – такі, котрих немає в інших містах.

I, навпаки, НЕ рекомендовано обирати назви:

- пов'язані з недавніми історичними подіями, до яких у

- суспільстві ще не вироблено консолідованого ставлення;
- такі, що викликають жваві суперечки та можуть стати предметом розбрату, конфліктів між сусідами;
  - такі, що дублюють або вже існуючі назви, або схожі на них;
  - такі, що не відповідають нормам української мови;
  - занадто пафосні та такі, що не відповідають масштабам об'єкта, що називається;
  - такі, що пов'язані з культурними та історичними традиціями, особистостями чи географічними назвами інших держав;
  - занадто розповсюджені і такі, що дублюють безліч аналогічних вулиць у багатьох населених пунктах України та не сприяють створенню унікального іміджу Боярки (особливо це стосується відомих назв столичних об'єктів).